

Nazarbaýewiň ýüzlenmesi

ýaşlara

Category: Kitapcy, Sözler, Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Nazarbaýewiň ýaşlara ýüzlenmesi NAZARBAÝEWIŇ ÝAŞLARA
ÝÜZLENMESI

"Yeniçağ" gazetimiziň habar bermegine görä, doganlyk Gazagystan respublikasynyň öňki Prezidenti Nursoltan Nazarbaýewiň, birnäçe ýyl mundan öň eden çykyşynda sözlän sözi sosial medýada gyzgyn seslenme döretdi. Ýaşlaryň öňünde eden çykyşynda N.Nazarbaýew şeýle diýýär:

"Meselem, häzir sizden "Bu gazak diýilýän halk nirden çykdy, biziň nähili taryhymyz bar?" diýseler, "1991-nji ýylda garaşsyzlygymyzy alypdyk..." diýip jogap berjekmisiňiz? Biz asmandan pat edip ýere düşemzog-a. Biziň iňňän beýik taryhymyz bar. Biziň taryhymyz saklar beýlede dursun, 2.500 mundan öň hunlardan başlanýar. Ondan soňky (onan keýingi) atabalarymyz gadymy türklerdir. Biz şolaryň neslidiris. Gadymy türkler Altaý bilen Garadeňiziň aralygynda ýaşan halkdyr. Günbatara giden gypjak Atilla biziň aňrymyzdyr. Bizem şol bahadyr atanyň neslidiris".

Mydama koronawirus gürrüni bilen uklap, koronawirus gürrüni bilen oýanmaly däldiris-ä! Dünýä taryhynda mundan öňem köp sanly uly epidemiýalar bolup geçipdi. Hemmesi-de bolmadyk ýaly geçip gitdi. Koronawirusyň olardan bir tapawutlanýan tarapy bar – olam her bir öýüň töründe gygyryp duran telewizorlaryň arkaly epidemiýanyň netijelerinden gyzgyny bilen habarly bolup durmagymyz. Bu bela hem geçip gider; her döwlet, her millet, her gurama, her bähbit öz işi, öz ýoly bilen bolar. Bizem öz türklügimiz bilen başa-baş galarys.

Sosial medýadan peýdalanyjylar, hususanam ýaşlar şoňa aňryýany bilen düşünyän bolmaly, sebäbi N.Nazarbaýewiň gör haçanky eden çykyşyndan sitata alyp halkyň ünsüni çekipdirler. Özem aşagynda Türkiýe türkçesinde subtitr ýazgysyny-da goýupdyrlar. Nähili ajap iş edipdirler! Meniň hut özüm olaryň hemmesine şahsy minnetdarlygymy bildirýärim! Ýöne bir ýalňyşlyk gözümden sypmady. Ýokardaky sitatada üns berip görüň şoňa. N.Nazarbaýew çykyşynda "onan keyingi" (gazakça) diýýär, ýagny, "ondan soňky". Subtitrde "ondan öňki" ("ondan öňki") diýip ýalňyş ýazylypdyr. Gazet hem ony şol durşuna alypdyr. Sebäbi N.Nazarbaýewiň "köne (gadymy) türkler" diýýäni – göktürk(men)lerdir we olaryňam aňyrsynyň hunlardan gelip çykandygy hemmelere mälimdir.

Zyýa Gökalp "Turan" goşgusynda şeýle diýýär:

*"Sahypalarda däldir Atilla, Çingiz,
Yeňiş bilen halka şan beren şahslar!"*

Men bu setirleri erkin jümlelerde şeýle beýan etmäge synanşayyn: "Attila bilen Çingiz han taryhyň çaňly sahypalarynda galan şahslardyr öýtmäň. Bular şanly yeňişler bilen halkymyzy şöhratlandyran gahrymanlardyr".

Gökalpyň "Turan" goşgusy ýazan 1910-njy ýylyndan 2020-nji ýyla çenli tegelek 110 ýyl geçipdir. Biz häzirem şol bir duýgy, şol bir joşgun bilen: "Atilla biziň aňrymyzdyr. Bizem şol bahadyr atanyň neslidiris" diýip gaýtalaýarys!

N.Nazarbaýew gypjaklaryň türkleriň bir şahasydygyny, gazaklaryňam gypjaklardandygyny gowy bilýär. Şonuň üçin onuň

öz gazaklygyna, aslynyň gypjaklygyna buýsanýandygy şek-şübhesiz hakykat. Elbetde, ol öz aňyrsynyň türklerden, hunlardan we saklardan gelip çykandygyny gowy bilýär, iki müň baş ýüz ýyllyk taryhyna bolan buýsanç duýgusyny dile getirýär. Dünýäniň ähli türki halklary öz taryhlaryny içgin öwrendigiçe, özleriniň bir kökden, bir atadan gaýdýandyklaryna göz ýetirerler. Hunlar we göktürk(men)ler biziň ata-babalarymyzdyr. Olar oguz-türkmenleriň, gazaklaryň, özbekleriň, uýgurlaryň, tatarlaryň we başga-da bütin türki kowumlaryň ata-babalarydyr. Olar hemmämiziň ata-babasydyr. Aziýa hunlarynyň serdary Motun (Mete han) legendarlaşyp, ady Oguz hana öwrülip gidipdir. Aslynda Oguz han biziň hemmämiziň atasydyr, "Oguznama" eposy ähli türkleriň eposydyr.

Niçiksi bagtly siz eý türkler, siziň nähili beýik taryhyňyz bar! Emma şol bir wagtyň özünde nähili gynançly, nebsiagyryjylykly ýagdaýyňyz bar! Bu günki gün siz bölek-bölek bolup çar tarapa dagapsyňyz. Üstesine doganlarymyzyň bir bölegi keseki penjeleriň, zorluk-sütemleriň astynda soňky demini sanaýar. Bir bölegi öz aňyrsyny, türklüginini ýatdan çykarypdyr. Ýene bir bölegi ymmatçylyk derdine düşüpdür, ýene bir bölegi beşeriýetiň derdine. Äl-eýt size, eýt-size! ("Esiz-e, esizim-e!")

Soňky sözler Ýeniseý ýazgylarynda geçen haýpygelijilik duýgusyny aňladýan sözlerdir. Muny häzirki türk diline "Eýwah, eýwah!" (türkmençe "Dat günümize!") diýen manyda terjime edip bolar.

Mundan 1200-1300 ýyl mundan öň Ýeniseý derýasynyň boýlarynda ýaşan türk(men)leriň mazar daşlarynda şu jümlelere köp duş gelinýär:

"Ýanýoldaşyňa, çagalaryňa, ene-atama, doganlaryňa, halkyňa, ýurduma doýmazdan bu dünýäden aýryldym. Esiz-e, esizim-e!"

Bizem aramyzdaky bir topar kinedarlar we dinbazlar sebäpli "Esiz-e, esizim-e!" diýip ýas tutup, gara baglamaly bolmasynda, hernä!

N.Nazarbaýewiň sözleri türklügimize, birligimize gaýtdan

gowuşjak günlerimiziň buşlugyny berýär. Biz hökman gaýtadan bir bitewi we hemmeleden güýçli bolarys, enşalla! Altaýlardan Dunaýa çenli!

Ahmet Bijan ERJILASUN,
bercilasun@hotmail.com

20.04.2020 ý, "YENIÇAĞ" gazetini.

Terjime eden: Guwanç MÄMILIÝEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Taryhy makalalar